

TJØNNSTUGGU FRILUFTSBARNEHAGE
Reppevegen 128
7054 RANHEIM

Vår saksbehandler
Bente Løvlie Høier

Vår ref.
2024/3602
oppgis ved alle henvendelser

Deres ref.

Dato
28.05.2024

Tjønnsstuggu friluftsbarnhage - rapport fra tilsyn og varsel om pålegg

31.01.24 varslet Klima- og miljøenheten dokumenttilsyn ved Tjønnsstuggu friluftsbarnhage. Formålet med tilsynet er å vurdere hvordan barnhagen ivaretar barnas helse, miljø og sikkerhet, etter forskrift om helse og miljø i barnhager, skoler og skolefritidsordninger.

1. Sammendrag

Tjønnsstuggu friluftsbarnhage er en privat barnhage. Tilsynet har vært et dokumenttilsyn med fokus på rutiner for håndtering av matallergi, sovesituasjonen og informasjonsplikten til tilsynsmyndigheten.

Vårt hovedinntrykk er at Tjønnsstuggu friluftsbarnhages rutine for informasjonsplikt er tilfredsstillende, men at rutiner for håndtering av matallergi og soving ikke er tilfredsstillende.

Ved tilsynet fant vi to avvik. Dette er et varsel om at vi vurderer å fatte følgende pålegg om retting:

- Tjønnsstuggu friluftsbarnhage må utarbeide rutiner som viser hvordan matallergi skal forebygges og håndteres ved barnhagen. Rutinene må utarbeides i tråd med Helsedirektoratets veileder.*
- Tjønnsstuggu friluftsbarnhage må risikovurdere uønskede hendelser som kan skje i sovesituasjonen ved barnhagen, og sikre at tiltak for å forebygge alvorlige hendelser beskrives i rutinene.*

Dersom dere har kommentarer til rapporten eller dokumentasjon som viser at avvik er rettet, ber vi om at dere sender det til oss innen 20.06.24.

Etter denne datoen vil vi kunne fatte pålegg om retting, dersom avvikene ikke er rettet. Dere vil motta et eget brev om den videre oppfølgingen.

Frist for retting av avvik: 15.09.24.

2. Bakgrunn

Tilsynet var avgrenset til tre temaer innen forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger:

1. § 9. Måltider og spisetid
2. § 14. Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr
3. § 17. Informasjonsplikt

3. Våre observasjoner og vurderinger

3.1 Måltider og spisetid

Avvik 1: Tjønnsstuggu friluftsbarnhage kan ikke dokumentere tilfredsstillende rutiner som ivaretar hensynet til matallergi og matintoleranser.

Tjønnsstuggu friluftsbarnhage må utarbeide rutiner som viser hvordan matallergi skal forebygges og håndteres ved barnhagen. Rutinene må utarbeides i tråd med Helsedirektoratets veileder.

Merknad: Dere bør gjennomgå rutinene og legeerklæring for å se om det er strengt nødvendig å innføre forbud mot hasselnøtter i hele barnhagen, eller om andre tiltak kan erstatte et forbud.

Regelhenvising

Avviket er hjemlet i forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger, § 9. Måltider og spisetid og § 14. Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr.

Innsendt dokumentasjon

- Vedlegg til saksnummer 2024/3602
- HMS-rutine Oppstart i barnhagen
- Erklæring om helsetilstand
- HMS-rutine Allergiske reaksjoner
- Allergi/Matintoleranse

Vurdering

Rutinene dere har sendt inn viser at dere innhenter informasjon om helsetilstand ved oppstart. Dere opplyser også at dere har barn med hasselnøttallergi. Dere har derfor innført forbud mot å medbringe hasselnøtter i barnhagen. Informasjon rundt dette til andre foresatte er avklart med barnets foresatte. Ut over dette har dere ikke i rutinen beskrevet noen forebyggende tiltak (for

eksempel sikre at matvarer ikke inneholder spor av hasselnøtt, sikre at barnet ikke spiser av andres mat dersom de likevel har med allergen i matpakken).

Tiltak for å beskytte det enkelte barn skal være begrunnet og beskrevet i legeerklæring, og tiltak som får konsekvenser for andre barn skal også være avklart og begrunnet av lege. Ut fra dokumentasjonen ser det ut til at totalforbudet ikke er begrunnet av lege. I spesielle tilfeller kan et *lokalt tiltak* med forbud mot enkelte matvarer ved småbarnsbase/avdeling være nødvendig. Forbudet mot hasselnøtter i barnehagen vurderer vi som svært restriktivt, da det får konsekvenser for alle barna. En allergisk reaksjon på nøtter skjer normalt ved inntak av nøtter eller matvarer som inneholder nøtter hos den som er allergisk. Et forbud kan fremstå som en trygg og enkel løsning, men mye kan løses med gode rutiner. Vi forutsetter at forbudet mot nøtter i barnehagen er basert på en legeerklæring som spesifikt anbefaler denne løsningen, da tiltak for å håndtere allergi skal være så lite begrensende for andre barn som mulig.

Dere har i rutinen beskrevet at allergier informeres ved oppslag på kjøleskap og at pedagogisk leder er ansvarlig for at ansatte som handler inn og tilbereder mat er kjent med allergier. På kjøleskapsoppslaget er det generell info om symptomer på allergisk sjokk, men ikke noen beskrivelse av hvilke symptomer det enkelte barnet vil kunne få, og hvor lang tid det vil ta før reaksjon viser seg hos dette barnet. Dette er informasjon som må være lett tilgjengelig for ansatte i en akutt situasjon. Rutinen for allergiske reaksjoner beskriver generell førstehjelp, men gir ikke noe informasjon om hvordan og når man eventuelt skal gi adrenalin.

I barnets legeerklæring skal det fremgå om det skal være tilgjengelige EpiPenner for barnet. Et barn med risiko for anafylaktisk sjokk skal i utgangspunktet ha to EpiPenner tilgjengelig til enhver tid og sted. Det er i slike tilfeller viktig at de ansatte tidlig kan gjenkjenne symptomer for dette barnet og iverksette riktig og rask behandling. Det er derfor viktig at dere øver på å sette EpiPenn.

Opplæringen av de ansatte skal gjentas jevnlig, og det er like naturlig å trene på å håndtere alvorlige allergiske reaksjoner som å øve på hjerte- og lungeredning. En allergisk reaksjon kan også oppstå hos barn som ikke har kjent allergi fra før. Barnehagen skal ha kunnskap om hvordan allergiske reaksjoner kan gjenkjennes og hva de skal gjøre dersom et barn får allergiske reaksjoner. Dere må være oppmerksomme på at enkelte kan ha en forsinket reaksjon etter inntak av allergen som kan gå ut over 30 minutter.

Måltider i barnehager er viktig for barnas helse og trivsel. Forskriften krever at barnehagen har rutiner for å forebygge og håndtere alvorlige hendelser. Helsedirektoratets [råd om håndtering av matallergi i barnehagen og skolen](#) beskriver hvordan barnehagen skal legge til rette for barn med matallergi, og håndtering av matallergi. Vi anbefaler at dere tar utgangspunkt i denne veilederen ved revidering av rutinene.

Rutinene må:

- sikre innhenting av årlig oppdatert legeerklæring for barn med matallergi
- sikre at rutiner beskriver det enkelte barns symptomer, reaksjonstid og medisineringsut fra legeerklæring
- sikre at barnet beskyttes uten at det etableres totalforbud med mindre dette er vurdert som nødvendig av behandlende lege eller kommuneoverlege
- forebygge at barn med kjent matallergi får i seg allergener
- sikre rutiner for førstehjelpsopplæring om matallergi som også omfatter øving i å sette EpiPenn.

Vi vurderer at barnehagens rutiner for håndtering av matallergi ikke er tilfredsstillende.

3.2 Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr

Avvik 2: Tjønnsstuggu friluftsbarnehage har ikke dokumentert risikovurderinger av sovesituasjonen, og sikret at rutinen er utarbeidet på bakgrunn av dette.

Tjønnsstuggu friluftsbarnehage må risikovurdere uønskede hendelser som kan skje i sovesituasjonen ved barnehagen, og sikre at tiltak for å forebygge alvorlige hendelser beskrives i rutinene.

Regelhenvising

Avviket er hjemlet i forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger, § 14. Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr.

Innsendt dokumentasjon

- HMS-rutine Soving i barnehagen
- Soveliste- sjekklister
- Vedlegg til saksnummer 2024/3602

Vurdering

Dere har i rutinen beskrevet at barna hovedsakelig sover ut i egne vogner. Dersom barn sover andre steder (f.eks på tur, eller inne når det er for kaldt) bør også det beskrives i rutinen. Sjekklisten beskriver hvilke punkter som skal kontrolleres før soving og dere loggfører at dere hvert 10.min ser opp i vogna. I vedlegget/oversendelsesbrevet beskriver dere at dere har sovevakt i tillegg til denne loggføringen. Rutinen bør suppleres med informasjonen om hvordan tilsyn gjennomføres i ulike sovesituasjoner, slik at den viser hvordan barnehagen løser dette i praksis.

Dere har ikke dokumentert at rutinen og sjekklister er basert på risikovurderinger. Slike vurderinger er nødvendige for å kvalitetssikre at rutinen forebygger uønskede hendelser i nødvendig grad. Vi viser her til [vårt faktaark om gjennomføring av risikovurderinger](#) som finnes på våre nettsider.

Barnehagen må sørge for at barnas sikkerhet og trygghet ivaretas til enhver tid, også når barn i barnehagen sover. Forskriften krever at barnehagen har risikovurdert forhold som kan forekomme i sovesituasjoner, og ha nødvendige planer og rutiner for å forebygge ulykker i forbindelse med soving, som del av virksomhetens internkontroll. Barnehagen må tilpasse rutiner for sovesituasjonen til egen barnehage.

Vi vurderer at rutine for sovesituasjonen ikke er tilfredsstillende, fordi dere ikke har dokumentert at den er utarbeidet med bakgrunn i risikovurdering av uønskede hendelser.

3.3 Informasjonsplikt

Innsendt dokumentasjon

- HMS-rutine Opplysnings- og informasjonsplikt

Vurdering

Barnehagen har informasjonsplikt til både kommunen, barn, og foreldre. Forskriften krever at barnehagen uoppfordret gir kommunen informasjon om forhold som åpenbart kan ha negativ innvirkning på barna. Barnehagen må informere tilsynsmyndigheten (Klima- og miljøenheten) om forhold ved ute- og innemiljøet som kan ha negativ innvirkning på barnas helse. Det kan for eksempel være utfordringer knyttet til inneklima, sanitærforhold, skadedyr, vedlikehold og risikofaktorer i utemiljøet. Flere eksempler på opplysninger finner dere under § 17 i [veilederen](#) til forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger. Forholdet må være av en viss alvorlighetsgrad og/eller dreie seg om risikoforhold som varer over tid for at informasjonsplikten skal være gjeldende.

Vi vurderer at informasjonsplikten til tilsynsmyndigheten er tilstrekkelig ivaretatt, men anbefaler at rutinen suppleres med kontaktinformasjon til Klima- og miljøenheten og informasjon fra veilederen på forhold det skal informeres om.

4. Regelverk

Reglene om kommunens rett til å pålegge forhold ved barnehagen rettet står i [folkehelseloven § 14](#). Reglene om deres rett til å uttale dere i saken står i [forvaltningsloven § 16](#). Annet relevant regelverk som er lagt til grunn for denne rapporten er [folkehelseloven kapittel 3](#) og [forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger](#).

I denne rapporten er *avvik* definert som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift. *Merknad* er forhold der vi mener dere har et forbedringspotensial.

Med hilsen
Trondheim kommune

Thea Berg Fines
avdelingsleder

Bente Løvlie Høier
rådgiver

Dette er et digitalt dokument og har derfor ingen signatur

Kopi til:

Barnehagemyndigheten

Tonje Selnes